

ถอดบทเรียนขยะสู่การเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์เพื่อประเมิน SROI

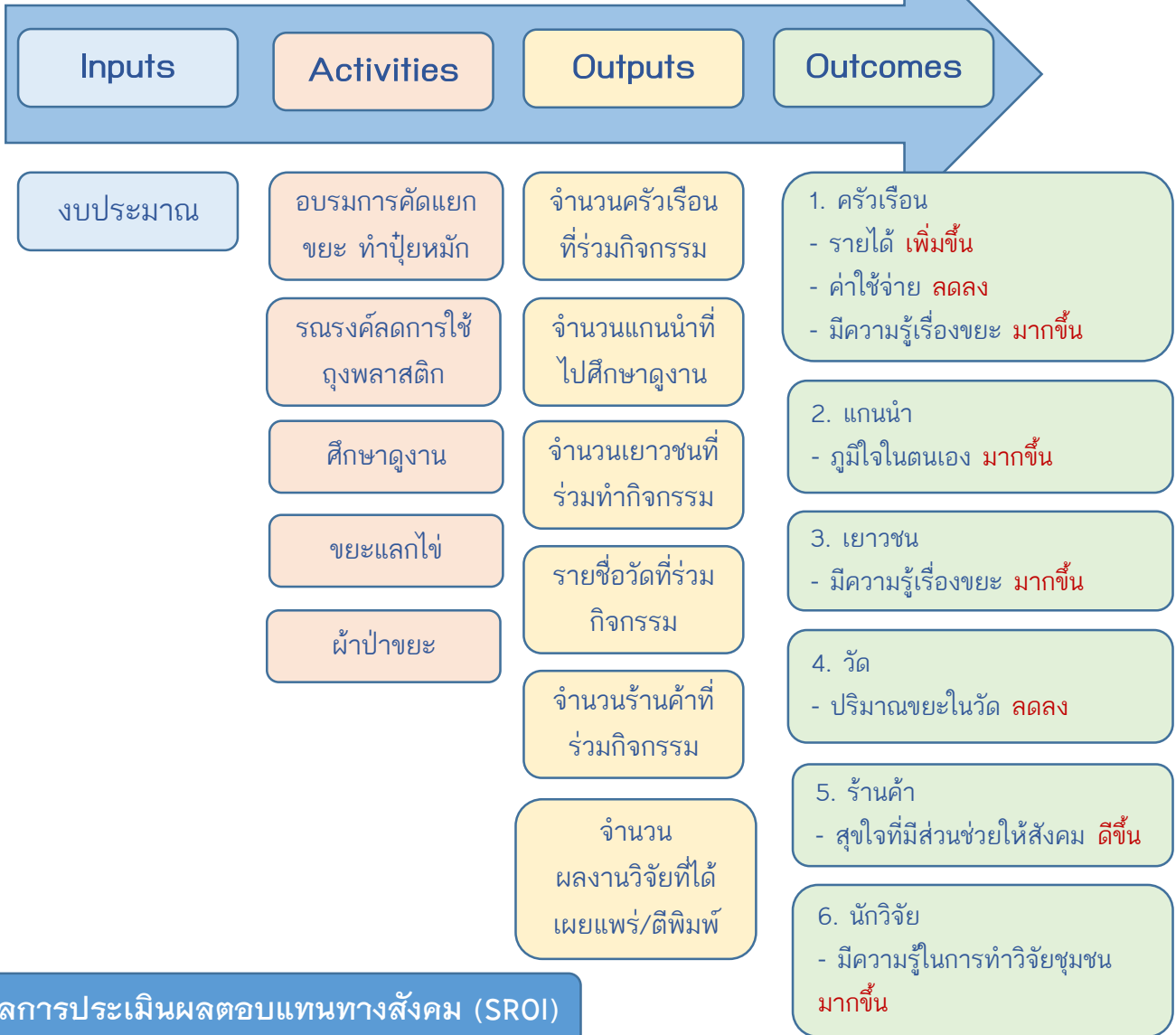
อริยา เฝ้าเครื่อง, วรรณญา ไชยทารินทร์, เรืองรอง สุวรรณการ และปิยะพงษ์ แสงแก้ว สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

การถอดบทเรียนโมเดลการจัดการขยะของบ้านสันจกปก ซึ่งดำเนินการเมื่อปี 2559 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่สร้างความสำเร็จ และข้อบกพร่องที่ควรได้รับการปรับปรุง เพื่อให้ได้โมเดลการจัดการขยะที่ยั่งยืน โดยในการดำเนินการตามกระบวนการจัดการขยะนั้น การที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่กิจกรรมหรือโครงการดำเนินการ ยังไม่เพียงพอหากไม่สามารถประเมินผลงานหรือผลผลิต ตลอดจนผลลัพธ์ทั้งหลายออกมาเป็นผลตอบแทนทางสังคมของการลงทุน

โดยผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นการนำผลลัพธ์ ด้านสังคม (Social Impact) ที่โครงการสร้างขึ้น มาคำนวณหา “มูลค่า (Monetized Value)” เป็นตัวเงิน แล้วเปรียบเทียบกับมูลค่าทางการเงินของต้นทุนที่ใช้ไปในการดำเนินการ เพื่อดูว่าโครงการได้สร้างผลลัพธ์ทางสังคมคิดเป็นมูลค่าเท่าไร ต่อเงิน 1 บาทที่ลงทุนไป (สฤณี อชวานันท์กุล และภัทรพร แยมละออ, 2557)

โครงการ “การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการขยะ บ้านสันจกปก อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา” จากการทำวิจัยเพื่อสำรวจปัญหา พบปัญหาขยะเป็นอันดับ 1 มีการบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการ “แปงจีไฮอะหือมีก้า” และโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม “दानขันข้าวอย่างไรให้ได้บุญมากขึ้น” มีบสนับสนุนเพิ่มเติมจาก โครงการคนพันธุ์ A ของมูลนิธิทำดี และ สร้างชุมชนเข้มแข็ง ร่วมสร้างชุมชนน่าอยู่ จาก สสส. นอกจากนี้ยังได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 ในการดำเนินงานของ 1 คณะ 1 โมเดล ประจำปี พ.ศ.2560

กิจกรรมที่เห็นผลเป็นรูปธรรม ได้แก่ อบรมให้ความรู้การคัดแยกขยะ ทำปุ๋ยหมัก รมรงค์การลดใช้ถุงพลาสติก การศึกษาดูงาน ขยะแลกไข่ และผ้าป่าขยะ สามารถกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และวัดการเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ในชุมชน เขียนเป็นแผนที่ผลลัพธ์ SROI ได้ดังรูป

ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (SROI)

รายการ	มูลค่า (บาท)
ปัจจัยนำเข้า (Input)	250,000
ผลประโยชน์ (Benefit)	260,258
SROI ratio	1.04

หมายความว่า ลงทุนในโครงการนี้ 1 บาท ได้ผลตอบแทนคืนมา 1.04 บาท ซึ่งครัวเรือนได้ประโยชน์สูงสุดร้อยละ 63 จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

ส่วนแบ่งผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม)

